

Jaarverslag 2024 Klachtadviescommissie Inspectie van het Onderwijs

Met dit jaarverslag geeft de onafhankelijke Klachtadviescommissie van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de commissie) informatie over de advisering van de commissie aan de Inspecteur-generaal van het Onderwijs (hierna: de Inspecteur-generaal) en de klachtafhandeling in dat verband. Voorts wordt gesproken over het gevoerde jaarlijkse overleg met de Inspecteur-generaal. Ook gaat de commissie nader in op het door de inspectie opgestelde overzicht en analyse van de klachten in 2024. Aan het eind van dit jaarverslag treft u de samenstelling aan van de commissie in het verslagjaar.

1. Algemeen

Bij klachten over het functioneren van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) probeert zij die altijd eerst (informeel) met de klager op te lossen. Lukt dat niet, dan vraagt de Inspecteur-generaal de commissie om advies voordat zij een besluit neemt.

2. Behandelde klachten in 2024

In 2024 heeft de commissie over drie schriftelijke klachten geadviseerd aan de Inspecteur-generaal. Hieronder volgt een inhoudelijk overzicht van de klachten die in 2024 voor advies zijn voorgelegd aan de commissie.

2.1. Klacht van 25 maart 2023 (Ouderbijdragen)

Volgens klager zijn de door hem ingebrachte stukken met betrekking tot fraude en oplichting met ouderbijdragen door de inspectie onvoldoende onderzocht. Daarnaast zou de inspectie volgens klager ten onrechte naar aanleiding van de berichten van klager hebben nagelaten bij het Openbaar Ministerie aangifte te doen van vermoedelijk gepleegde strafbare feiten. Volgens klager was bij door klager genoemde scholenkoepel al enkele jaren sprake van fraude met ouderbijdragen. Tevens is klager van mening dat sprake is van oplichting omdat het aanbod in de schoolgids zou afwijken van wat daadwerkelijk geleverd is.

De inspectie heeft een collegiale toetsing toegepast op onderhavige casus. Ook heeft er een bureauonderzoek en een verificatieonderzoek plaatsgevonden. Tevens heeft de inspectie klager een schriftelijke reactie toegestuurd waarbij onder meer is ingegaan op de collegiale toetsing. Vervolgens heeft klager zijn klacht uitgebreid, naar de wijze waarop de klacht door de inspectie is behandeld.

Uit hetgeen door de inspectie in het verweerschrift en tijdens de hoorzitting is aangevoerd is gebleken dat zij op een aantal procespunten in het dossier voorspoediger en duidelijker had kunnen communiceren. De inspectie heeft aangegeven dit als leerpunt mee te nemen in haar processen.

De inspectie heeft aangegeven dat zij alleen toezicht kan houden op de naleving van de onderwijswetten, zoals vermeld in artikel 1 van de Wet op het Onderwijstoezicht. Hieronder valt het toezicht op verkrijging en besteding van de Rijksbekostiging. De inspectie heeft op grond van deze wettelijke bepaling geen grondslag om haar toezicht uit te oefenen op de

besteding en doelmatigheid van private gelden. Ouderbijdragen vallen onder private gelden. De inspectie heeft wel de bevoegdheid om na te gaan of scholen aan ouders voldoende kenbaar hebben gemaakt dat een ouderbijdrage een vrijwillige basis kent.

De inspectie meent dat een ouder het gesprek aan moet gaan met het schoolbestuur. De inspectie vertrouwt er tevens op dat ouders en het bestuur zoveel mogelijk onderling tot een oplossing proberen te komen. Daarnaast erkent de inspectie dat ook sprake kan zijn van een signaal dat aanleiding geeft om dit verder uit te zoeken. Hierbij is het belangrijk dat zij een signaal via andere bronnen kan verifiëren. Het is namelijk van belang dat de inspectie tot een objectief oordeel kan komen. Het is de inspectie niet gelukt om de signalen van klager te verifiëren op basis van andere bronnen.

2.1.1. Beoordeling van de klacht

Dat het onderzoek en meer in het algemeen het handelen van de inspectie onvoldoende zou zijn geweest is de commissie niet gebleken. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

De commissie is van mening dat de inspectie in redelijkheid had kunnen menen dat de signalen van klager niet van zodanig gewicht waren, dat deze een afzonderlijk specifiek onderzoek rechtvaardigen. De signalen zijn volgens de inspectie wel meegenomen in het reguliere toezicht. De commissie volgt deze handelwijze, gelet op de onderbouwing van de inhoudelijke klachten, het tijdsverloop en de beperkte onderzoeksmogelijkheden. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

De klacht van klager dat de inspectie ten onrechte geen aangifte heeft gedaan van gedragingen die door klager als strafbare feiten worden gekwalificeerd, onderschrijft de commissie niet. De commissie meent dat de inspectie in redelijkheid heeft kunnen menen dat onvoldoende aanwijzingen bestaan voor gepleegde strafbare feiten. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

De commissie is echter van mening dat de communicatie van de inspectie richting klager gedurende het proces onduidelijk is geweest en bij tijden traag. Ook klager is in zijn communicatie niet altijd duidelijk geweest. De commissie meent dat de inspectie meer duidelijkheid had kunnen bieden over wat de taken en bevoegdheden van de inspectie precies zijn, op welke wijze zij haar onderzoek zou gaan uitvoeren en welke onderdelen wel en welke onderdelen niet bij dat onderzoek worden betrokken. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie gegrond.

2.1.2. Advies

De commissie heeft de Inspecteur-generaal geadviseerd de klacht voor zover betrekking hebbend op de communicatie door de inspectie gegrond te verklaren, en voor het overige ongegrond. Daarnaast heeft de commissie de Inspecteur-generaal het advies gegeven om klager en de personen, op wiens gedragingen de klacht betrekking heeft, schriftelijk en gemotiveerd in kennis te stellen van haar bevindingen, alsmede van de eventuele conclusies die zij daaraan verbindt. De Inspecteur-generaal heeft het advies van de commissie integraal overgenomen in haar besluit.

2.2. Klacht van 3 april 2024 (Werving en selectie functie inspecteur)

De klacht over discriminatie bij de werving en selectie van kandidaten voor de 'functie van inspecteur voortgezet onderwijs' is door klager ingediend bij Rijkswaterstaat (recruitment was daar ondergebracht). Rijkswaterstaat heeft vervolgens contact opgenomen met de inspectie om haar op de hoogte te stellen van de klacht. In overleg tussen de klachtenfunctionaris van de inspectie en klager is besloten de klachten (met betrekking tot Rijkswaterstaat en met betrekking tot de inspectie) van elkaar te scheiden, met als gevolg dat de commissie alleen de klachten gericht aan de inspectie heeft behandeld.

Klager is, hoewel uitgenodigd, niet ter hoorzitting verschenen. Dit heeft klager voorafgaand aan de hoorzitting per e-mail aan de commissie bekend gemaakt. Een verplichting om te verschijnen en de klacht nader toe te lichten kent het van toepassing zijnde Reglement niet. Gelet op de uitgebreide stukken die reeds door klager en de inspectie waren ingediend, achtte de commissie zich voldoende voorgelicht, zodat de commissie geen noodzaak zag tot aanhouding van de hoorzitting. Daarop heeft de commissie de klacht inhoudelijk behandeld.

De klacht van klager bestaat uit twee onderdelen. De klacht heeft betrekking op discriminatie bij de werving en selectie voor de functie inspecteur voortgezet onderwijs.

Het eerste deel van de klacht betreft het aanpassen van de werving- en selectieprocedure aan sollicitanten uit het onderwijs. Dit door rekening te houden met de opzegtermijn die daar geldt en door meerdere gespreksrondes op één dag te plannen.

Het tweede deel van de klacht betreft het bekijken van de LinkedIn pagina van klager, na afwijzing op de sollicitatie, door het afdelingshoofd dat tevens vacaturehouder is. Klager is van mening dat het volkomen overbodig is dat de vacaturehouder wil zien hoe hij er uit ziet en kennelijk mede op basis hiervan haar besluit neemt.

De inspectie heeft met betrekking tot de tijd tussen de werving en datum van indiensttreding, en met betrekking tot twee gespreksrondes op één

dag, tijdens de hoorzitting weersproken dat zij in haar reactie naar klager specifiek heeft gesproken over onderwijsinstellingen. Inzake meerdere gespreksrondes op één dag geeft zij aan dat het plannen daarvan minder belastend is voor kandidaten en voor de organisaties waar zij werken. Het maakt daarbij niet uit of het om een onderwijsinstelling gaat of een andere organisatie.

2.2.1. Beoordeling van de klacht

De commissie meent dat het feit dat bij de werving van kandidaten voor de functie van inspecteur voortgezet onderwijs rekening wordt gehouden met (lange) opzegtermijnen en het plannen van meerdere gespreksrondes op één dag, niet duidt op het maken van onderscheid tussen kandidaten met een onderwijsachtergrond en kandidaten met een andere achtergrond. De inspectie heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat zij bij de werving van kandidaten streeft naar het aannemen van ongeveer 1/3de kandidaten uit het onderwijsveld, 1/3de kandidaten uit aanpalende velden en 1/3de kandidaten uit sectoren die niet gerelateerd zijn aan het onderwijs. De commissie heeft begrepen dat deze doelstelling in de praktijk niet (altijd) wordt gehaald. De commissie heeft geen aanknopingspunten gevonden waaruit bevoordeling van sollicitanten met een onderwijsachtergrond zou blijken. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

Wat betreft het bekijken van de LinkedIn pagina na afwijzing op de sollicitatie heeft de vacaturehouder tijdens de hoorzitting aangegeven dat zij niet heeft geweten dat klager had gesolliciteerd op de vacature, tot het moment waarop diens klacht binnenkwam. De commissie heeft geen reden om hieraan te twijfelen. Verder heeft de inspectie tijdens de hoorzitting duidelijk gemaakt dat kandidaten, die op grond van inhoud, achtergrond en ervaring bij de eerste selectie niet geschikt worden geacht, niet aan de vacaturehouder ter beoordeling worden voorgelegd. De commissie vindt het daarom niet aannemelijk dat de vacaturehouder van de sollicitatie van klager en van diens afwijzing op de hoogte was. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

2.2.2. Advies

De commissie heeft de Inspecteur-generaal geadviseerd de klacht in zijn geheel ongegrond te verklaren. Daarnaast heeft de commissie de Inspecteur-generaal het advies gegeven om klager en de personen, op wiens gedragingen de klacht betrekking heeft, schriftelijk en gemotiveerd in kennis te stellen van haar bevindingen, alsmede van de eventuele conclusies die zij daaraan verbindt. De Inspecteur-generaal heeft het advies van de commissie integraal overgenomen in haar besluit.

2.2.3. Aanbevelingen

De commissie heeft de Inspecteur-generaal op een tweetal zaken geattendeerd en voorzien van aanbevelingen die de Inspecteur-generaal in haar besluit overneemt.

Voor de commissie was het niet duidelijk wat de beweegredenen zijn geweest om de klacht van klager te splitsen. De commissie adviseert de inspectie ondoorzichtigheid te vermijden en ervoor te zorgen dat klachten over gedragingen van door haar ingeschakelde externen eveneens behandeld worden als klachten die betrekking hebben op het gedrag van de inspectie.

Verder meent de commissie dat de wijze waarop de inspectie zich voorafgaand aan de hoorzitting heeft opgesteld (schriftelijke reactie op de klacht en verweerschrift) het ongenoegen en wantrouwen bij klager nodeloos heeft vergroot en de onvrede bij klager heeft aangescherpt, terwijl dat naar het oordeel van de commissie niet nodig was geweest. De commissie adviseert de inspectie in een voorkomend geval meer te letten op heldere schriftelijke communicatie en te letten op hoe haar reactie bij anderen (niet in de laatste plaats klager) overkomt.

2.3. Klacht van 24 maart 2024 (Schorsen leerling)

De klacht ziet allereerst op het feit dat klager geen antwoord gekregen heeft op zijn vraag of de school zich bij de schorsing van zijn zoon heeft gehouden aan de geldende voorschriften. Ten tweede gaat de klacht over telefonische bejegening door de inspecteur. Daarnaast verwijt klager dat de inspectie niet heeft gedaan wat ze had moeten doen. De inspectie is volgens klager te gemakkelijk met het verhaal van school meegegaan, had serieus moeten toetsen en hoor en wederhoor moeten plegen.

De inspectie heeft aan klager laten weten dat volgens informatie die zij tot haar beschikking heeft, de school zich aan de regels heeft gehouden. De taken van de inspectie vinden hun grondslag in artikel 3 en 4 van de Wet op het onderwijstoezicht. Op grond van artikel 3.35 van de Wet op het voorgezet onderwijs 2020 is het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling verplicht een klachtencommissie in te stellen. Deze bepaling maakt duidelijk dat de behandeling van klachten in individuele gevallen een taak is voor de aan de scholen verbonden klachtencommissie en niet de inspectie. De inspectie heeft dat meerdere malen per e-mail aan klager laten weten.

Tijdens de hoorzitting heeft de inspectie uitgelegd hoe zij naar aanleiding van individuele meldingen invulling geeft aan haar toezichtstaak. De inspectie weegt de meldingen individueel. Vervolgens bepaalt de inspectie aan de hand van die weging haar reactie op die melding(en). Een aantal meldingen leidt niet tot onmiddellijk optreden van de inspectie, maar wordt als signaal meegenomen bij het reguliere toezicht.

In zeer ernstige gevallen en in gevallen van evident handelen in strijd met de wet leidt de melding wel tot onmiddellijk optreden en een diepgaand onderzoek. In gevallen die aan de ene kant niet ernstig genoeg zijn voor een diepgaand onderzoek, maar wel meer dan een signaal zijn, onderneemt de inspectie actie op een wijze die naar haar oordeel passend is.

2.3.1. Beoordeling van de klacht

De melding van klager was volgens de inspectie niet zodanig (ernstig) dat een diepgaand onderzoek, waarbij partijen en/of derden zouden worden gehoord, aangewezen was. De inspectie heeft naar aanleiding van de melding wel meerdere malen contact gezocht met de school, waarbij de inspectie nadere informatie heeft gekregen. Die informatie was voor de inspectie geen aanleiding om meer of ander onderzoek te doen, dan zij heeft gedaan. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie daarom ongegrond. Daarbij begrijpt de commissie dat de schorsing en late verwijdering impact heeft gehad op de zoon van klager en dat de gang van zaken klager als ouder heeft geraakt. Dat maakt echter niet dat de commissie tot een ander oordeel komt.

Over het telefoongesprek tussen klager en een inspecteur van de inspectie hebben tijdens de hoorzitting klager en de inspecteur beiden kenbaar gemaakt dat zij betreuren hoe het gesprek gelopen is. Beiden hebben aangegeven dat voor hen een oordeel daarover door de commissie niet langer nodig is. De commissie beschouwt dit klachtonderdeel dan ook als ingetrokken.

Klager heeft de inspectie verzocht om een afschrift van het formulier waarmee de school de schorsing aan de inspectie heeft gemeld. Vanwege de Algemene Verordening Gegevensbescherming heeft de inspectie dit afgehouden. Het werd de commissie tijdens de hoorzitting duidelijk dat de inspectie deze melding tevens als interne communicatie tussen de school en de inspectie beschouwt. Het formulier is uiteindelijk met toestemming van de school, met het weglakken van personalia, aan klager verstrekt. Doordat het formulier aan klager is verstrekt is uiteindelijk aan het verzoek voldaan. De klacht van klager, voor zover hierop betrekking hebbend, acht de commissie ongegrond.

2.3.2. Advies

De commissie heeft de Inspecteur-generaal geadviseerd de klacht, voor zover tijdens de hoorzitting gehandhaafd, in zijn geheel ongegrond te verklaren. De Inspecteur-generaal heeft het advies van de commissie integraal overgenomen in haar besluit.

2.3.3. Aanbevelingen

De commissie heeft de Inspecteur-generaal op een tweetal zaken geattendeerd en voorzien van aanbevelingen die de inspecteur in haar besluit ter harte neemt.

Zo meent de commissie dat de inspectie in haar publieksuitingen niet alleen duidelijk moet maken welke rol en taken zij heeft, maar ook (en misschien meer duidelijk dan nu geschiedt) wat niet tot haar taak of rol behoort.

Verder geeft de commissie als aanbeveling om in individuele gevallen, wanneer over die rol en/of taken kennelijk een (hardnekkig) misverstand bestaat, meer dan nu het geval is, duidelijkheid te verschaffen waarvoor men wel bij de inspectie terecht kan en waarvoor niet.

3. Overleg met de Inspecteur-generaal

Op 9 oktober 2024 heeft het jaarlijks overleg tussen de commissie en de plaatsvervangend Inspecteur-generaal plaatsgevonden. Onder meer waren de ervaringen rond de door de inspectie en de door de commissie behandelde klachten, en de klachtafhandeling in algemene zin, onderwerp van gesprek. Daarbij nam de commissie kennis van het overzicht/de analyse van klachten in 2023 die nader werd toegelicht. Ter sprake kwam daarbij ook het nemen van een formeel besluit door de Inspecteur-generaal inzake een klacht, zonder tussenkomst van de commissie. Hiervan toonde de commissie zich geen voorstander.

Voorts werd op verzoek van de commissie met betrekking tot de planning van hoorzittingen afgesproken een 'hardere' lijn dan in voorgaande jaren te hanteren, door alleen in geval van dwingende verhindering akkoord te gaan met afwijzing van een voorgestelde datum.

Tot slot werd stilgestaan bij de gewenste samenstelling van de commissie in 2025, na vertrek van een tweetal leden. Daarbij werd de wens van de commissie om, met het oog op het beperkte aantal klachten per jaar waarbij formele afhandeling aan de orde is, de omvang van de commissie te beperken tot 5 in plaats van 6 leden, overgenomen.

4. Reactie commissie op het overzicht en analyse van klachten in 2024

Conform het voornemen van de commissie in 2023 om voortaan met het opstellen van het eigen jaarverslag te wachten tot het door de inspectie opgestelde overzicht/analyse van klachten beschikbaar is, waarna door de commissie in haar jaarverslag ook hierop gereageerd kan worden, heeft de commissie de informatie aangaande 2024 nader gezien. Haar reactie wordt hieronder kort weergegeven.

De commissie begrijpt dat de aanmerkelijke stijging in het aantal formele klachten (36 tegenover 23 het jaar daarvoor), met een grote diversiteit aan klagers en in aard van de klachten, om ieders aandacht vraagt. Dat door de inspectie nog sterker ingezet zal worden op verwachtingsmanagement acht de commissie dan ook een goede zaak. Een door de commissie gedane aanbeveling bij een in 2024 door de commissie beoordeelde klacht ("Zo meent de commissie dat de inspectie in haar publieksuitingen niet alleen duidelijk moet maken welke rol en taken zij heeft, maar ook (en misschien meer duidelijk dan nu geschiedt) wat *niet* tot haar taak of rol behoort") sluit hier naadloos bij aan.

De commissie acht het eveneens een goede zaak dat verreweg de meeste klachten op informele wijze door de inspectie konden worden opgelost. Slechts bij twee klachten (plus een doorlopende klacht uit 2023) vond in 2024 formele afhandeling plaats, na een adviesvraag van de Inspecteur-generaal aan de commissie.

Hoewel slechts bij een (kleine) minderheid van de klachten de maximum termijn voor afhandeling werd overschreden beziet de commissie dit als een (blijvend) aandachtspunt. Dat ook in 2024 de tevredenheid over de wijze waarop de inspectie klachten behandelt hoog is, en klagers zich serieus genomen voelen, acht de commissie van groot belang aangezien dit bijdraagt aan (herstel van) vertrouwen in de inspectie.

5. Samenstelling commissie

De commissie had eind 2024 de volgende samenstelling:

- De heer mr. J.F.M. Wasser, voorzitter (benoemd tot 1 oktober 2026);
- Mevrouw R.M.H. Beckers – Streefland, lid (herbenoemd tot 1 augustus 2027);
- Mevrouw drs. P.L.M. Ehren, lid (herbenoemd tot 1 augustus 2027);
- De heer dr. G. Çelik, lid (benoemd tot 1 augustus 2027);
- Mevrouw drs. F.E. Deug MMC, lid (benoemd tot 1 mei 2025).

Einde benoeming lid

Per 1 september 2024 is de (her)benoemingstermijn van de heer drs. H.R. Zijlstra geëindigd.